Aº. 1827. Nº. 7.

LEYDSCHE COURANT.

MAANDAG DEN 15 JANUARIJ.

KENNISGEVING.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER STAD LEYDEN brengen bij dezen ter kennis der Ingezetenen, dat de Commissie, vermeld bij art. 58. en volgende art. der Wet, van den 28. Junij 1822, op het Personeel, (*Staatsblad* Nº. 15.) voor den Jare 1827, is zamengesteld uit de Heeren:

Mr. JEAN GYSBERTO DE MEY, *Burgemeester* en
Mr. DIRK MULLER MASSIS, *Wethouder dezer Stad.*
JACOBUS POMPE, *Inspecteur voor de directe en indirecte belastingen van het Arrondissement Leyden*, en
Mr. PIETER JOSIAS MOENS, *Controleur der directe belastingen, controle Leyden.*

Dat door deze Commissie benoemd zijn, voor de taxatien, opnemingen en tellingen, voor de huurwaarde, deuren, vensters, haardsteden en het mobilair,

Tot Schatters en Bijschatters:

PIETER RYK.
LAURENTIUS HENRICUS VAN DOOREMALEN.
JAN LABRÉE.
JOHANNES BERNARDUS DE GOEY.
JOHANNES BEY.
PIETER STEPHANUS.

En opdat niemand hiervan onwetenheid zoude kunnen voorwenden, zal deze worden afgekondigd en aangeplakt, waar zulks alhier gebruikelijk is.

Aldus gedaan en gepubliceerd bij H. H. Burgemeester en Wethouders der Stad Leyden, op den 14. December 1826.

J. G. DE MEY,
Ter ordonnantie van dezelve,
P. A. DU PUI.

NOTIFICATIE.

BESCHRIJVING VOOR HET REGT OP DE PATENTEN EN HET PERSONEEL, VOOR DEN JARE 1827.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER STAD LEYDEN brengen bij dezen, naar aanleiding van een ontvangen besluit van Z. E. den Heer Staatsraad Gouverneur van Zuid-Holland, van den 30 October jl. Nº. $\frac{1663}{1770}$, ter kennisse van alle de patentpligtigen binnen deze Stad:

Dat, met uitzondering der bedrijven, bedoeld bij de tabel Nº. 16 der wet van den 6 April 1823, Nº. 14, houdende wijzigingen en uitbreidingen van de Ordonnantie op het regt van patenten, van den 21 Mei 1819, (*Staatsblad* Nº. 34) de tijd der uitgifte van de door de patentpligtigen in te vullen verklaringen van aangifte voor den jare 1827, wordt vastgesteld op den 2 Januarij van dat jaar, en dat de weder inzameling derzelve, tegen reçu, op den achtsten dag na de uitgifte zal geschieden.

Dat de Registers der patentpligtigen, op den 30 Januarij daaraanvolgende zullen gesloten worden, en er na dien tijd volstrekt geene verklaringen meer kunnen worden aangenomen.

Wordende ieder patentpligtigen bij dezen herinnerd aan art. 18 der Wet op het regt van patent, van den 21 Mei 1819, inhoudende: „ dat zij, die bij het aanbieden of bezorgen der verklaringen van aangifte, of ook bij het terughalen derzelve, mogten zijn voorbij gegaan, zich niet mogen beroepen op een of ander begaan verzuim, maar integendeel gehouden zijn om zorg te dragen, dat de bij de Wet gevorderde aangiften, verklaringen en aanvragen, welke ter invulling aan het kantoor van den Ontvanger der directe belastingen, (op de Garenmarkt binnen deze Stad) verkrijgbaar zijn, door in persoon of door hunnen gemagtigden, behoorlijk ingevuld, op den daarbij bepaalden tijd, ter zelver plaatse moeten worden ingediend."

Alsmede aan art. 37 der voorschrevene Wet, houdende: „ de aan het regt van patent onderhevige personen, welke, na den afloop van den tijd, tot het doen der aangifte bepaald, bevonden zullen worden zich niet, of door valsche, onnauwkeurige of onvolledige opgaven, niet *behoorlijk* van hunne verpligtingen ten aanzien dier aangiften te hebben gekweten, zullen telken reize, wanneer hun verzuim of overtreding wordt ontdekt, vervallen in eene boete van niet minder dan 25, en niet meerder dan 400 guldens."

Dat met betrekking tot de schippers, schuitevoerders enz., in de tabel Nº. 16 der wet, van den 6 April 1823 Nº. 14, voorkomende, de eigenaren van schepen, schippers, schuitevoerders en alle zoodanigen, die de administratie hebben over eenige binnenschepen, schuiten en andere vaartuigen, gehouden zullen zijn, om zich van behoorlijk patent te voorzien. Dat, tot de door hen daartoe te doene schriftelijke aangaven zal worden gevaceerd ter Secretarij alhier, van den 2 Januarij 1827, tot en met den 15. dierzelfde maand, 's namiddags van 4 tot 6 ure, de Zondagen uitgezonderd, voor zoo verre dat beroep niet in den loop des jaars wordt aangevangen; wordende dezelve tevens uitgenoodigd, om de meetbrieven hunner vaartuigen mede te brengen, en alle die inlichtingen te geven, die van hun, betrekkelijk de vaartuigen, zullen worden gevorderd; — terwijl er na den 15. Januarij voorgemeld, geene verklaringen meer kunnen worden aangenomen, en de gebrekigen, bij ontdekking, zullen incurreren de boete, bepaald bij het 37. artikel der Wet, van den 21. Mei 1819, hiervoren omschreven.

Dat verder alle patentpligtigen, bij tabel Nº. 7 en 8 der Wet, van den 21. Mei 1819 bedoeld, zijnde inlandsche en vreemde kramers, welke met kramen, stallen, tafels enz., hunne waren in herbergen, huizen, kamers of op publieke markten en kermissen uitstallen, mitsgaders de debitanten in loterijbriefjes, en alle handeldrijvende en als *Kooplieden* te belasten personen, welke hunne waren ter verkoop, het zij in 't klein, het zij in 't groot, te water of te lande met zich voeren, alsmede de ondernemers van openbare vermakelijkheden, in tabel Nº. 15 genoemd, voor zoo verre alle die patentpligtigen in de *algemeene* beschrijving voor 1827 zullen moeten worden begrepen, gehouden zullen zijn zich, gedurende de geheele maand Januarij aanstaande, ter bekoming van hun patent, aan te melden ter Secretarij dezer Stad, dagelijks 's namiddags van 4 tot 6 ure, de Zaturdag en Zondag uitgezonderd; zullende er na dien tijd geene aanvrage meer worden aangenomen, behalve van de zoodanigen, die hun beroep of bedrijf na dien tijd aanvangen en alzoo in de bijzondere beschrijvingen worden begrepen, welke gehouden zijn, zich dadelijk bij dien aanvang van patent te voorzien.

Waarschuwende Burgemeester en Wethouders voornoemd de belanghebbende en wel bijzonder *de schippers of schuitevoerders, kramers en de debitanten van loterijbriefjes*, alsmede *de ondernemers van spelen en vermakelijkheden*, zorg te dragen, dat zij hun beroep niet uitoefenen, ten zij voorzien van hun patent, en dat hetzelve niet zal worden afgegeven, dan nadat, hetzij voor het geheel of voor de verschenen termijnen, naarmate de patentpligtigen daartoe volgens de wet gehouden zijn, zij gebleken, dat de belasting is betaald, ten einde hetzelve, bij den eersten eisch daartoe gedaan wordende, terstond te kunnen vertoonen.

Wijders gelet hebbende op art. 51 en 52 der wet, van den 28. Junij 1822, Staatsblad Nº. 15, op het *personeel*; — gezien den brief van den Ontvanger der directe belastingen dezer Stad, houdende aanvrage tot kennisgeving.

Maken bij deze, mede aan de inwoners dezer Stad, bekend:

Dat de Ontvanger der directe belastingen voornoemd, aan derzelver woningen, van den 2. Januarij 1827 en volgende dagen, zal doen bezorgen een beschrijvingsbiljet, hetwelk inhoudt eene korte schets van de grondslagen der voornoemde belasting, zijnde:

1º. De huurwaarde; 2º. de deuren en vensters; 3º. de haardsteden; 4º. het mobilair; 5º. de dienstboden; 6º. de paarden; —

bij welk biljet, waarin deszelfs verpligting jegens 's Rijks schatkist, in betrekking tot de belasting, zal worden opgegeven, aan ieder' ingezeten, de noodige vragen dienaangaande ter beantwoording zullen zijn voorgesteld, ten einde hij hetzelve met de meeste naauwkeurigheid invulle, zonder zich te mogen refereren aan opgaven van het vorige jaar, in welk geval de biljetten niet zullen kunnen worden aangenomen, maar dadelijk teruggegeven; en dat bijaldien de biljetten acht dagen daarna nog niet in behoorlijke orde en volgens de wet ingevuld, ten kantore des Ontvangers zullen zijn bezorgd, de nalatigen alsdan zonder oogluiking zullen worden gestraft met eene boete van f 20, en bij verder verzuim met de boete, bepaald bij art. 63 en 64 van meergemelde wet. Zullende de huiseigenaren, welke hunne huizen bij de maand of week aan anderen in huur afstaan, de beschrijvings-biljetten van die huizen *zelf* moeten invullen, waartoe de huurders verpligt zijn, de aan hen uitgereikte biljetten dadelijk aan hunne huismeesters ter hand te stellen; terwijl bij nalatigheid in deze, men zich almede blootstelt aan de gevolgen, bij meergemelde art. 63 en 64 vastgesteld.

Dat acht dagen na de uitreiking van voormelde biljetten, dezelve behoorlijk ingevuld, van de woningen der ingezetenen, van wege den Ontvanger, zullen worden afgehaald.

Dat de ingezetenen, welke bij de beschrijving geen biljet zullen hebben ontvangen, volgens art. 62 der wet, verpligt zijn, binnen acht dagen na den tijd tot de ophaling vastgesteld, een biljet ten kantore des Ontvangers te doen afhalen, en behoorlijk ingevuld terug te bezorgen.

Eindelijk wordt tot narigt der ingezetenen, met betrekking tot de berekening van hunnen aanslag in de *deuren* en *vensters*, geadverteerd, dat de bevolking dezer Stad bedraagt tusschen 25000 en 50000 zielen.

Wordende een iegelijk mits deze aangemaand, zich ten stipste naar de bovenstaande bepalingen te gedragen, ten einde, zoo veel hem betreft, de orde en naauwkeurigheid in de beschrijving van voormelde belastingen te bevorderen, en zich voor schade te wachten.

En opdat niemand hieromtrent onwetenheid voorwende, zal deze worden afgekondigd en aangeplakt alomme waar zulks te doen gebruikelijk is; terwijl een exemplaar zal worden medegedeeld aan den Ontvanger der directe belastingen, tot deszelfs informatie.

Aldus gedaan en gepubliceerd, bij H. H. Burgemeester en Wethouders der Stad Leyden, op den 28 December 1826.

J. G. DE MEY.
Ter ordonnantie van dezelve,
P. A. DU PUI.

ZUID-AMERIKA.

BOGOTA den 14 October. Bolivar is den 12 Sept. te Guayaquil aangekomen, is er den 18den van vertrokken om zich herwaarts te begeven. De Departementen van Guayaquil, Assuay, Esquadon, Venezuela, Magdalena en de Landengte, hebben hem als Dictator uitgeroepen.

Afkondiging van Zijne Exc. den Bevrijder bij zijne aankomst te Guayaquil.

„ Columbianen! De tijding van uwe wanorde, is mij zelfs tot in de hoofdstad van Peru, ter oore gekomen.

„ Ik kom u den olijftak aanbieden; ontvang hem als het voorteeken van uw behoud. Is Columbia van alle hare vijanden verlost? Bestaan de Spanjaarden niet meer? Zouden wij, indien wij ook met de geheele wereld vreden hadden, niet de wetten moeten gehoorzamen, niet moeten vereenigd blijven, door de kracht onzer liefde!

„ Nog eens, ik kom u mijne diensten aanbieden, de diensten van eenen broeder. Ik wensch te vergeten, dat eenige uwer verdwaald zijn geweest, om mij alleen te herinneren, dat allen mijne broeders en krijgsmakkers zijn. Ik kom u omhelzen en tegen mijn hart drukken. In het binnenste van dat hart zal men eene gelijke liefde vinden voor de inwoners van Grenada en van Venezuela, zij zijn alle leden van het bevrijdend leger, alle burgers van de groote Republiek.

„ Wat uwe geschillen betreft, er is slechts één schuldige, en die ben ik, daar ik niet tijdig gekomen ben.

„ Twee bevriende Gemeenebesten, dochters onzer overwinningen hebben mijn vertrek vertraagd, door mij met erkentenis en onsterfelijke belooningen te overladen.

„ Ik bied mij ten slachtoffer aan, dat uwe slagen zich tegen mij rigten. Ik onderwerp er mij met blijdschap aan, indien zij uwe wanorders stillen kunnen.

„ Columbianen, ik ben thans op het grondgebied der Republiek; maakt een einde aan uwe beledigingen en misdadige oneenigheden.

„ Dat er noch Venezuela noch Cundinamarea meer zij, wij zijn allen Columbianen, of de dood zal zich over uwe woestijnen verspreiden, en vernielen hetgeen de regeringloosheid gespaard heeft."

Brief, door Bolivar, den 4 Junij, uit Magdalena geschreven aan den Vice-president SAINT-ANDER, *bij het vernemen van deszelfs herkiezing tot Vice-President der Republiek.*

Magdalena den 4 Junij 1826.

Mijn Heer!

„ Het is met het grootste genoegen, dat ik den geëerden brief ontvangen heb, waarbij gij mij uwe herkiezing tot het Vice-Presidentschap der Republiek berigt. De wijsheid van Columbia heeft dus ons Vaderland tegen de inwendige kramptrekkingen willen verzeeren. Met u aan het hoofd der natie te behouden, heeft zij u de wensch willen uitdrukken van altoos langs den weg der wetten te worden aangevoerd, en het

(*Het vervolg op de volgende bladz.*)

aanvulsel van het geluk en den roem, dien zij aan uw bestaan en hare wetgevers verschuldigd is.

„ Indien de wenschen der natie geweest zijn om mij mij eerbiedig aan hare Souvereiniteit te onderwerpen; mijn pligt is het, om den nationalen wil te weerstaan, wanneer hij de voorschriften van het eigen geweten verkracht en zijne eigene wetten geweld aandoet. Het Columbiaansche volk heeft bij monde zijner representanten besloten, dat geen burger het Vaderland langer dan acht jaren in de hoedanigheid van President zoude kunnen dienen. Ik ben gedurende zes jaren Opperhoofd, en gedurende acht jaren President geweest. Mijne herkiezing is dus eene klaarblijkelijke verkrachting van de grondwet. Daarenboven, Mijn Heer, wil ik geen bevel meer voeren, en het oogenblik is gekomen om het vrij uit te zeggen, zonder iemand te beledigen. Noch het vaderland, noch de wet, noch zelfs het behoud van Columbia eischen van mij het tegendeel. Ik heb elke taak vervuld, die mijne pligten en mijne verknochtheid mij oplegden. Ik heb alle mijne ondernemingen ten einde gebragt; ik heb mijn pligt als soldaat vervuld, het eenige beroep dat ik uitgeoefend heb, sedert dat de Republiek bestaat. Daartoe ben ik door de Voorzienigheid bestemd. Verder gaan ware ongehoorzaamheid aan hare besluiten. Ik ben niet geboren om overheidspersoon te wezen. Ik versta er mij niet op, noch kan het zijn. De soldaat zelf, die zijn vaderland redt, is zelden een goed overheidspersoon.

„ Gewoon aan de gestrengheid en aan de wrede hartstogten van den oorlog: heeft zijn bestuur iets van een beroep des doods. Gij alleen maakt eene roemrijke uitzondering uit op deze wrede wet. Ik wensch Columbia geluk, dat terwijl het een overheidspersoon verliest, het er eene anderen bezit, doorkneed in de Staatszaken, een veteraan in de beoefening der wetten. Gelieft, Mijn Heer, u te laten welgevallen de opregte uitdrukking van mijnen eerbied, en van mijne hoogachting.

(*get.*) BOLIVAR."

[Wij plaatsen deze stukken in haar geheel, het eerste, omdat het van later dagteekening is, dan de berigten, die wij later in de Engelsche papieren vinden omtrent den burger-oorlog, die vóór de aankomst van Bolivar, werkelijk in Columbia was uitgebarsten; het laatste, omdat het eenig licht verspreidt over de verschillende gissingen ten aanzien der zedelijkheid van Bolivars oogmerken.]

PORTUGAL.

LISSABON den 27 December. Gisteren, den 26sten, heeft de Princes-Regentes wel in een bijzonder gehoor gelieven te ontvangen den Graaf de Casas-Flores, Ambassadeur van Z. M. den Koning van Spanje aan ons Hof. Z. Exc. is van nieuws bij H. K. H. binnengeleid, met de andere leden van het korps diplomatiek, die ter gelegenheid der feestdagen de eer gehad hebben hun hof aan de doorluchtige Infante te maken.

De receptie van den Graaf de Casas-Flores, bewijst genoegzaam, dat de Ambassadeur van Z. Kath. M. in de volheid van zijne functien bij het Hof van Portugal hersteld is, functien waarin hij om redenen geschorst was, die zeer wel aan geheel Europa bekend zijn. (Vergelijkt art. *Engeland* d. d. 8 Januarij.)

— (*Bijzondere briefwisseling.*) De troepen van den Koning zijn gisteren te Lamégo binnengetrokken. Er zijn brieven van Porto, maar zij bevatten geen nieuws. Dezen morgen zijn twee Engelsche linie-schepen binnengeloopen, een derde en drie transportschepen zijn in zegt. Er bevinden zich, naar men zegt, drie regimenten aan boord. Men zegt ook, dat er te Porto bij de 2,000 man ontscheept zijn.

GROOT-BRITTANNIE.

LONDEN den 6 Januarij. Gedurende eenige weken hebben zich de Heer Gallatin, Amerikaansch Gezant, namens zijn Gouvernement, en van onze zijde de Heer Huskisson, en de Heer Abercrombie als Secretaris, vereenigd, om de onvolmaaktheden van het traktaat van Gend te herstellen, en de openhartige en gemakkelijke handelsbetrekkingen tusschen Engeland en Noord-Amerika te beramen, en wij weten zeker, dat zij op het punt zijn om hunnen arbeid met eenen gelukkigen uitslag te bekroonen.

— *Den 8 Januarij.* De *Times* berigt, dat er Woensdag (den 3 dezer) een bevel-schrift uit Parijs is afgezonden, om onverwijld de Fransche troepen, die zich te Madrid bevinden, terug te roepen. Daar, volgens dat dagblad, de Koning van Spanje volstrekt geweigerd heeft om die Ministers te verwijderen, over welken men zich beklaagd, en om het Portugeesch charter te erkennen, en zich slechts bepaald heeft tot het herstellen van de diplomatieke relatien met Portugal.

— Hetgeen te Parijs bij de receptie van het korps Diplomatiek ten Hove op Nieuwjaarsdag is voorgevallen, heeft aldaar eenen diepen indruk gemaakt. Toen Z. M. in de zaal gekomen was, waar de Gemeenten en hunne Secretarissen vereenigd waren, sprak hij dadelijk den gezant van Rusland aan, den Heer Pozzo di Borgo, die zich nabij Z. M. bevond, toen deze zich in den kring vervoegde. Hij onderhield zich ongeveer drie minuten met Z. Exc., en wendde zich toen tot Lord Grenville, voor wien Z. M. altijd veel achting beroont.

Z. M. sprak over de gezondheid van den Hertog van York, en beklaagde het ongeluk van den Koning van Engeland, die, vreesde hij zeer, op het punt was van eenen zeer waardigen broeder te verliezen.

Lord Grenville antwoordde Zijne Maj. herhaalde malen, en deelde hem de laatste berigten mede omtrent den Hertog van York ontvangen. Het gesprek duurde ongeveer tien minuten.

Zijne Maj. wendde zich vervolgens tot den Ambassadeur van Spanje, en maakte eene kleine hoofdbuiging, zonder hem een woord toe te spreken. Hij kwam toen tot den Graaf van Apponij, Minister van Oostenrijk, met wien hij zich verscheidene minuten onderhield.

Dit gedrag van Zijne Maj. omtrent den Ambassadeur van Spanje, heeft het korps diplomatiek getroffen, zoo zeer, als dat van Buonaparte, in der tijd, omtrent Lord Withworth.

Men heeft eindelijk goede redenen om Europa geluk te wenschen met het nemen van eenen beslissenden en afdoenden maatregel omtrent *Griekenland*, door drie groote Mogendheden, Frankrijk, Rusland en Groot-Brittannie. De Kabinetten van Londen en St. Petersburg hebben vóór eenigen tijd aan Turkyen hun *Ultimatum* omtrent deze zaak ingezonden.

Het hof der Tuillerien heeft zich deze laatste veertien dagen met de staatkunde van zijne Bondgenooten gevoegd, en het is niet mogelijk dat Turkijen zich tegen de eischen van deze drie Kabinetten verzette.

Men vraagt van de Porte de algeheele gave erkenning van de Grieksche Natie. Deze erkenning moet op den bepaalden dag aan de drie Mogendheden officieel worden medegedeeld. Indien dit niet geschied, zullen de Ambassadeurs der Christelijke Mogendheden ter zelfder tijd Konstantinopolen verlaten. Na het verloopen van het tijdstip bij het *Ultimatum* toegestaan, zullen Frankrijk, Rusland en Engeland Consuls naar Griekenland zenden.

— De Graaf van Offalia, die naar Madrid geroepen is om den Heer Calomarde te vervangen, is tot de Ambassade naar Londen bestemd; maar hij is door de diplomatieke Agenten van Frankrijk en Engeland verzocht, om zijn verblijf te Madrid te verlengen, ten einde eene verandering in het Ministerie te helpen bewerken, en zich gereed te honden om eene plaats te bekleeden, indien die verandering tot stand komt.

Intusschen kuipen de Heer Calomarde en de Camarillo op het zeerst, om hem te verpligten van zich naar zijne post te begeven, en men hoopte, dat er de uitslag van zijn zal, dat de Graaf van Offalia in het ministerie kome.

Het hof van Madrid verklaart met veel ophef, dat het verlangt in vrede te blijven met Portugal, en dat er 8,000 man korteling naar de grenzen van Portugal vertrokken zijn om de Portugeesche uitgewekenen te ontwapenen; maar de verstandige lieden twijfelen aan de goede trouw van Koning Ferdinand. Men heeft den Graaf de Casas-Flores bevel gezonden, om, zoo lang mogelijk de openbare erkenning van het Portugeesch Charter te weigeren.

— *den 9 Januarij.* De paketboot *Malborough*, den 27 December uit Lissabon vertrokken is te Falmouth aangekomen. Dien dag waren er de oorlogschepen de *Romneij* en de *Windsor-Castle* aangekomen.

Een ander, het geen men dacht de *Glocester* te zijn, was in het gezigt der haven. Men beweerde te Lissabon, dat die schepen, na hunne troepen aan land gezet te hebben, zich naar Gibraltar begeven zouden om er het 64ste en 23ste regement in te nemen.

De Prins van Polignac, Ambassadeur van Frankrijk, vertrek deze middag naar Parijs. Zijne Exc. wordt binnen veertien dagen terug verwacht. Men denkt dat zijn vertrek betrekking heeft tot eene vriendelijke schikking tusschen de twee Gouvernementen.

— De Engelsche papieren van den 10 dezer bevatten geen bijzonder nieuws. Den 8. waren de fondsen als volgt: 4 per Cents zonder coupon 94 en 7 achtste; 4 per Cents van 1826, 95 en 3 vierde; gereduceerde 3 per Cents 78 en 3 vierde zonder coupon; lange Bank-annuiteiten 19 en 1 zestiende. Indiaansche fondsen; Indiaansche bons 46 premie; Echikier-biljetten 27 premie; Oostenrijksche bons 89; Braziliaansche 62; Buenos-Ayres 60; Chiliaansche 87 en 1 half; Columbiaansche 34 en 1 vierde; Deensche 59 en 1 half; Grieksche 16 en 1 half; Portugeesche 75 en 1 half; Russische 36 en 1 half; Cortes 13 en 3 vierde; id. 1823, 8. — Den 9., waren 3 per Cents gereduceerde, door de aankoopen voor de Commissarissen der amortisatie-kas, aanvankelijk een weinig gestegen, maar daarna tot hunnen vorige prijs terug gekeerd; de geconsolideerde op rekening werden op het laatste tegen 80 en 1 half gezocht. De premie der Echekier-biljetten en der Indiaansche bons hadden eene geringe daling ondergaan. — Men had weinig in de vreemde fondsen gedaan; de Grieksche en de Cortes waren eenigzins minder aangeboden.

NEDERLANDEN.

LEYDEN den 13 Januarij. De Fransche papieren leveren geen binnenlandsch nieuws van aanbelang op. De Kamer der Gedeputeerden heeft de commissie benoemd om het rapport over het ontwerp van wet op de drukpers uit te brengen. Intusschen doet het ons genoegen te zien, dat de *Courier*, over zijne redactie ter dier zake in regten betrokken, niet veroordeeld is wegens eene te hevige bestrijding der door de Ministers geopperde wet, maar uit hoofde van grove beleedigingen jegens het gezag. Den 10 Januarij was de beursprijs der 5 pCts. 99 fr. 90 c.; de 3 pCts. 67 fr. 95 centimes. Bank-Actien 2010.

MENGELINGEN.

NOORD-AMERIKAANSCHE LETTERVRUCHTEN.

LEVENSBESCHRIJVING VAN *BENJAMIN FRANKLIN.*

Er komt te Philadelphia sedert 1822 eene levensbeschrijving uit van al de teekenaars der akte of verklaring van onafhankelijkheid der Vereenigde Staten van Noord-Amerika, onder dezen titel: *Published by Joseph M. Sander Biography of the Signers to the declaration independence by John Sanderson, Vol. I, II, III., 1822, 24, 26.*

(*Het vervolg op den kant van deze bladz.*)

De auteur van dit werk heeft een onderwerp van eenen zoo ruimen omvang gekozen, dat hetzelve stof tot vele boekdeelen uitleveren kan, voor dat die uitgeput is. Mogelijk is het, dat de belangstelling in de levensgevallen der grondleggers en vestigers hunner staats-omwenteling bij de Noord-Amerikanen een aanzienlijk debiet aan dit werk verschaft, doch voor de buitenlanders kunnen alleen zulke levensbeschrijvingen uitlokkend zijn, van welker helden nog iets meer te zeggen is, dan dat zij geboren zijn, leefden, in het huwelijk traden, eenmaal in hun leven eene aanmerkelijke akte mede teekende, vervolgens onbekend en werkeloos voortleefden, stierven en begraven werden. Maar onder de stichters der Noord-Amerikaansche onafhankelijkheid, komt ook de uitmuntende *Benjamin Franklin* voor, wiens biografie bijkans geheel het tweede deel beslaat. En wie toch weet niet hoe veel de geleerde wereld, hoe veel het rijk der wetenschappen aan *Franklin* te danken hebben, en hoe veel de *Noord-Amerikanen* aan dezen voortreffelijken geleerde verschuldigd zijn? maar hoe *Franklin*, een zoo groot licht in de geleerde wereld, hoe hij, wien de Engelsche regering zoo bijzonder begunstigd had, zich als den ijverigsten Apostel der vrijheid opwerpen kon? daaromtrent zal zeker de onderzoeklievende lezer, verlangen voldoende oplossing te bekomen. De zamensteller van het hierboven vermeld werk, die uit bronnen geput heeft, welke althans in Europa niet algemeen bekend, en zeker niet voor allen toegankelijk zijn, geeft wenken, welke tot belangrijke uitkomsten leiden kunnen.

Franklin's vader, tot de sekte der Puriteinen behoorende, had zich in 1682 te Boston nedergezet, en dreef, aldaar eenen kleinen handel in zeep en kaarssen. *Benjamin Franklin* zelve genoot van zijn 8ste tot zijn 10de jaar, met het oogmerk om hem aan den geestelijken stand te wijden, onderrigt in eene Latijnsche school. De armoedige omstandigheden zijner ouderen beletteden hem om dit wetenschappelijk onderwijs, het eenige, waaraan *Franklin* immer ofte ooit deel had, langer voort te zetten; hij moest, in plaats van te leeren, in het vaderlijk huis de klanten bedienen. Zijne zucht voor de wetenschappen dreef hem aan, dat hij elken leedigen oogenblik tot het lezen van alle boeken, die hij slechts magtig worden kon, als 't ware uitzuinigde. Allerbijzonderst trok *Plutarchus* zijne opmerkzaamheid tot zich, maar kort daarop werd *Addissons Spectator* zijne lievelings lektuur, slechts voor wetenschappen zin hebbende, volgde hij ongaarn den wil zijn's vaders, die hem een handwerk deed leeren, hij hield zich hiermede echter slechts eene korten tijd onledig. Zijn oudste broeder, die een Courant uitgaf, nam hem als drukkersgezel in zijne boekdrukkerij aan; *Franklin* werd dus nu slechts als handlanger in het geleerde gemeenebest opgenomen, in hetwelk hij bestemd was om weldra eene hoofdrol te spelen. Een werk over den gewigtigen invloed van den *Diëet* op de gezondheid der menschen, bragt bij hem het besluit te weeg om zich van alle vleesch-spijzen te onthouden, welk besluit daarenboven nog door de noodzakelijkheid, om door de bezuinigingen zich de middelen tot het aankoopen van boeken te verschaffen, versterkt en met volharding ten uitvoer gebragt werd.

In de eerste jaren zijner aanstelling als boekdrukker

(*Het vervolg op de volgende bladz.*)

studeerde hij, zonder leermeester, rekenkunde en meetkunde, met een ijver, die hem weldra tot meester dezer beide wetenschappen maakte; hierop studeerde hij de Engelsche Spraakkunst en de Zeevaartkunst. Dan zocht hij de oude talen, van welke hij in de jeugd de allereerste gronden had mogen leeren, wederom op te vatten; *Xenofon's Memorabilia Socratis* en de Sokratische Dialogen werden de lievelings-lektuur, en, onder de hedendaagsche wijsgeeren, hechtte hij hich bijzonder aan *Locke*. Geheel aan die ernstige studie overgegeven, wierp hij zich in de armen der dichtkunst. Na onderscheidene, langen tijd verborgen gehouden dichterlijke proeven, waagde hij het om eenige zijner dichtstukjes aan zijne vrienden mede te deelen, die met bijval ontvangen werden. Maar zijn vader, de armoede der dichters vreezende, overreedde hem, dat hij zijne pen aan de proza alleen zoude wijden, waartoe hem de door zijnen broeder uitgegeven Courant, gelegenheid gaf. Spoedig trokken de artikelen, welke in die Courant, van *Benjamin Franklin's* hand afkomstig waren, en die geheel den geest en stijl van *Addisson* ademden, de opmerkzaamheid der geleerden en schoone geesten in Boston tot zich, maar daarbij ook den nijd en de ijverzucht zijn's broeders, die geheel *onæstetisch*, zijn hatelijk gevoel door de sterkte zijn's arms aan zijn' broeder allezins gevoelig deed ondervinden. De Noord-Amerikaansche levensbeschrijver onderzoekt zeer ernstig in hoeverre aan den ouderen broeder het regt toekome om den jongeren met slagen te regeren?

Hij beantwoordt die vraag ontkennend, maar hij wil, dat Ouders hunne Kinderen, al waren deze ook nog zoo gevorderd in jaren, wanneer zij daartoe reden meenen te hebben, ligchamelijke tuchtiging kunnen aanwenden. *Franklin's* oudste broeder werd wegens eenige hekelachtige uitvallen tegen de Regering, welke hij zich in zijne Courant veroorloofd had, in de gevangenis geworpen. *Benjamin* toen eerst zestien jaren oud, zette niet slechts de Courant voort, maar verdedigde zijnen broeder op eene zoo behendige en geestige wijze, dat deze hem zijne bevrijding te danken had. Ten laatste echter de herhaalde slechte behandeling, welke hij van zijnen broeder ondergaan moest, moede, verliet *Franklin* heimelijk *Boston*, en ontvlood, van weinig geld voorzien naar *Philadelphia*, alwaar hij als Boekdrukkersgezel een karig inkomen had. Maar ook zelfs in dezen ondergeschikten toestand trokken zijne talenten spoedig de aandacht van den Gouverneur Sir *William Keith*, tot zich. Deze verwekte bij hem den wensch, om zelf eene Boekdrukkerij en eene Boekhandel aan te leggen, en ten einde dezen wensch te verwezenlijken, zond hij *Franklin* met een Gouvernements-schip naar Londen. Nog nauwelijks 18 jaren oud bevond zich *Franklin* voor de eerste reis in zijn leven te Londen. Hij trok weinig voordeel uit de aanbevelingsbrieven van zijnen weldoener, en hij was weldra genoodzaakt om zich als noodhulp bij een Boekverkooper te verhuren. Een klein werkje, *Deistical Metaphysies* maakte zijn naam allereerst in Engeland bekend. Onderscheiden denkbeelden hielden hem toenmaals bezig, hij wilde in *Philadelphia* eene Kerk vestigen, in welke alle Godsdienstige gezindheden, zonder aanstoot te geven of te lijden, God vereeren zoude kunnen; een geheel ander denkbeeld had hij om eene *Zwemschool, School of natation* op te rigten. Maar de aanbieding van een Koopman, die handelszaken in Amerika wilde drijven, en hem als bediende op zijn Kantoor wilde aanstellen, bragt te weeg, dat hij alle verdere ontwerpen en voornemens ter zijde stelde; hij was nu 21 jaren oud, en wilde zich geheel aan den handel wijden. Zijn Patroon kwam te sterven korten tijd na dat *Franklin* in Philadelphia aangekomen was. Hij werd dus nu maar weder Boekdrukkersknecht, echter rigtte hij na verloop van weinige jaren eene eigene Drukkerij op, die hem (inzonderheid toen hij met dit bedrijf de uitgave van zijnen bekenden *poor Richard's Almanac*, die veel gelezen werd, verbond) en zijn huisgezin, eene geschikte broodwinning verschafte. Een staatkundige Courant, waar van hij de uitgave insgelijks ondernam, droeg niet weinig tot vermeerdering zijner inkomsten bij. In dit tijdperk van zijn leven studeerde hij, altijd zonder leermeesters, de hedendaagsche levendige talen, voornamelijk het Italiaansch; en wat het Fransch betreft, hierin had hij zoo wel ten aanzien van het spreken als van het schrijven zulk eene vaardigheid verworven, dat men hem voor eenen geboren Franschman kon houden. Twee instellingen die nog heden *Philadelphia* ten sieraad verstrekken: de *Philosophical Society* en de *Philadelphia Library* zijn haren oorsprong aan *Franklin* verschuldigd. In het Jaar 1729 gaf hij een werk in het licht over de natuur en de belangrijkheid van het papierengeld, aan hetwelk eene ongedeelde toejuiching te beurt viel. De Regering werd nu opmerkzaam op *Franklin*; hij werd in 1736 tot *Clerk of the General Assembly*, en in het volgende jaar tot Postmeester van *Philadelphia* gekozen. Deze onderscheidingen noopten hem, om zijne bekwaamheden geheel aan den dienst van zijn Vaderland en Medeburgers te wijden. Aan hem is Philadelphia de oprigting der *Brandspuit-Compagnie*, der *Nachtwachts*, der *Lantaarns of nachtelijke verlichting*, en der *geplaveide* straten verschuldigd. Hij stichtte de *American-Philosophical Society*, het *Pensylvania-Hospitaal* en de *plaatselijke Militie*, voor welke hij eene allezins strenge krijgstucht vaststelde. Hij oefende deze militie zelve in den wapenhandel. Midden onder deze gewigtige werkzaamheden veronachtzaamde hij den dienst der Zanggodinnen niet. In het Jaar 1741 verscheen zijn *General Magazine and Historical Chronicle for the British Plantations*, en in 1742 zijn traktaat over de *verbetering der schoorsteenen*. Zijne uitspanningen voor het algemeenebest bleven niet onbeloond: de Gouverneur benoemd hem tot *Vrederegter*, kort daarop tot *Alderman*, en in 1744 werd hij tot Medelid der Provinciale Wetgeving gekozen.

Zoo beroemd als zijn naam in Noord-Amerika was, even zeer moest weldra zijn roem zich door de geheele wereld verbreiden. In het Jaar 1747 had hij toevallig te *Boston* eenige Electrische proeven door eenen ongeleerden Schotlander zien verrigten. Meer was er niet noodig om zijne opmerkzaamheid te lokken: naar Philadelphia terug gekeerd, hield hij uitsluitend met de Electriciteit onledig. Hij deelde aan zijn vriend Mr. *Collinson*, te Londen, zijne ontdekkingen over de onderscheidene eigenschappen der Leidsche flesch mede *on the various properties of the Leyden vial*, die een algemeen opzien baarden; hij was de eerste die door het middel der Electriciteit buskruid afschoot, stalen naalden magnetiseerde, metalen smolt, en dieren doodde. Hij beproefde om de Theorie des donder's en des noorderlicht's vast te stellen, en vattede eindelijk in 1749 het moedig besluit om aan het firmament zijne bliksems te ontweldigen.

Welk eene geestdrift in de geleerde wereld, welk eene bewondering ontstond er door geheel Europa, toen *Franklin's* ontdekkingen alhier bekend werden. De geleerde genootschappen beijverden zich om den nu hoog beroemd geworden naam van *Franklin*, onder hunne medeleden op te mogen teekenen, alleenlijk de *Royal Society* te Londen, behandelde hem en zijne ontdekkingen, welke door *Buffon* aan de Franschen bekend gemaakt waren, met de grootste minachting. De Heer *de Loz* moest *Franklin's* experimenten voor het hof van *Lodewyk XV.* maken; *Beccaria* herhaalde ze in tegenwoordigheid van het hof van *Turin*, den ongelukkigen Professor *Reichmann* in Petersburg kostten zij het leven. Het ontbrak *Franklin* niet aan geweldige tegenstrevers, aan welke hij niet anders dan een hardnekkig geduld tegenstelde, doch ten laatste behaalde en behield zijne goede zaak de zegepraal.

Wij zouden de grenzen van ons bestek te buitengaan wanneer wij alle de geleerde werken van *Franklin* wilden optellen: zijne proeven om met olie de bruischende golven des Oceaans tot stillen te brengen; zijne verbetering der zwemkunst; zijne onderzoekingen aangaande de Noordoostelijke stroomingen aan de Amerikaansche kusten; over den aard en hoedanigheid der lucht; over den warmteleider in metalen; over de wijziging welke de gedaante van den aardbol bij den algemeenen vloed bekomen had; over toonkunst en in het bijzonder de harmonica een instrument hetwelk hij zeer verbeterde. Wat zoude *Franklin* niet al verrigt hebben, indien hij in zijne jeugd eene wetenschappelijke opvoeding genoten had! roept de vervaardiger dezer Biografie hierbij onderscheiden malen met nadruk uit. Doch de geleerde Recensent in de *Göttingische gelehrte Anzeigen* van het werk van *Sanderson*, in het nummer van 14 October 1826, zegt: De school, die weinig helpt voor ondergeschikte geesten, is de wieg der middelmatigheid, welke verreweg het meerdeel uitmaakt. Op het reeds gebaande spoor laat het zich gemakkelijk en goed voortwandelen, doch de ongeoefende voet moet zich niet buiten de afgebakende grenzen wagen, daartoe ontbreekt het aan lust en kracht. Anders is het met de Genie gelegen, de regelen leggen zijne veerkracht boeijen aan, breken die kracht, en dooden die dikmaals geheel en al. *Franklin*, met hetgene voor hem gezegd is, met de *conventionele* regelen en perken onbekend, alles uit zichzelven en gelukkig uit eene genialische rijkvliedende bron puttende, trad als uitvinder, in al wat hij schiep, op de denkbeelden die hij bezat, waren geheel zijn eigendom, en bijgevolg waren zij nieuw, en wanneer zij toevallig met reeds voorhanden zijnde denkbeelden zamentroffen, dan hadden dezelve altijd een' aanstreek van eigendommelijkheid; ook kon niemand hem van een geleerden diefstal beschuldigen. Zijn onderwerp altijd volkomen meester en hetzelve door en door kennende; het was toch steeds het product zijner eigene, niet van geleerde denkbeelden; zoo had zijn stijl die duidelijkheid, die overreding, welke bij sommigen eene natuurlijke Logica genaamd wordt, en die dikmaals willekeurige taalregels niet in staat zijn te geven. — De Gottingsche Recensent zegt dat hij onder *Franklin's* tijdgenooten slechts een' man kent, die met hem eene in het oog loopende gelijkenis heeft, *J. J. Rousseau*. Even als *Franklin* voor eene zeer ondergeschikte loopbaan bestemd, vormde zich de burger van Geneve zonder toedoen der kunst, geheel zelve, en betrad zijnen eigen' weg; slechts een beduidend onderscheid vindt hij in het doel naar welks bereiking beide streefden. *Rousseau* schreef voor het verfijnde en hoog beschaafde Europa, moeijelijk moest het voor hem vallen om uit te munten; om iets buitengemeens te zeggen, wierp hij zich in het wijde veld der hypothesen. Hij schitterde een tijdlang maar er is toch ook wel niet weinig van hetgene hij over de opvoeding geschreven heeft, in het werkelijke leven overgegaan. Anders was het met *Franklin* in Amerika gesteld. Niet de bespiegelende wereld, de werkelijke wereld lag voor zijne oogen. Veel was er nog in Amerika te doen, wat in Europa reeds voor lang gedaan was. Niet de roem van Auteur, maar de begeerte om zijnen medeburgeren nuttig te worden was zijn doel, waarschijnlijk zoude zijn naam niet buiten de grenzen van Noord-Amerika bekend geworden zijn, wanneer een, ook in Europa zelve nog weinig onderzocht onderwerp, de ELECTRICITEIT, zijne opmerkzaamheid niet tot zich getrokken had. Met de Genialische kracht eens uitvinders, deze zaak aangrijpende, moest hij weldra reuzenschreden doen.

Ongaarn scheiden wij van *Franklin* als geleerde om hem nu in zijne staatkundige loopbaan te zien. Hier was hij een ijverige gemeenebestgezinde, even gelijk *Rousseau* zulks ook was, maar hij was niet gelijk deze een louter bespiegelend Wijsgeer, integendeel werd en was hij, door de toenmalige betrekkingen van zijn Vaderland met deszelfs Moederland begunstigd, een zeer werkwaardig Staatsburger. Menschen zoo als *Rousseau* en *Franklin*, die uit de geringere klassen des Volks en met armoede worstelende, zich naar boven gearbeid hebben, plegen dikmaals ten gevolge hunner levenswijze en wijze van zien, haat tegen de grooten en hunne weelde aan den dag te leggen, en dit gevoel

(*Het vervolg op den kant van deze bladz.*)

in hun Republicanismus te vermengen. *Franklin*, wien reeds in zijne jeugd de grondstellingen van het *Puritanismus* door zijne ouders en omgevingen ingeboezemd waren, die nog in zijne latere schriften de spooren vertoonen, had in de school der ontberingen, welke zijne behoeftige omstandigheid en neiging vorderden, alles wat niet tot den nooddruft des levens behoort, geleerd te haten en te verachten, en uit dien hoofde reeds was hij ongenegen jegens alle Monarchische grondstellingen, die naar zijne wijze van zien, tot niets anders dienden dan om de weelde te bevorderen. Deze beschouwing wordt reeds uit zijne eerste schriften zigtbaar. Zijne medeburgers, en hij boven allen, geloofden dat zij door het *Britsch* Gouvernement in hunne regten op de bitterste wijze gekrenkt waren. Het is wel mogelijk, dat *Franklin* bij den aanvang van den strijd der Amerikaansche kolonien tegen het moederland nog niet het denkbeeld eener geheele afscheuring van hetzelve koesterde, maar de veelvuldige staatkundige blaauwboekjes, die in dit tijdvak uit zijn pen te voorschijn kwamen, vele zijner aanspraken of redevoeringen en aanmerkingen in zijne dienstbetrekkingen, toonen duidelijk aan, dat hij het daarop toeleide, dat hij zijn vaderland eene houding geven zoude tegens Engeland, die aan den Koning slechts een naamgezag liet, en die, wanneer Amerika dezelve stellig had aangenomen, toch weldra tot eene algeheele afscheiding zouden hebben moeten leiden.

Oneindig belangrijk is het te zien, hoe *Franklin* als Agent den Amerikaansche Volkplantingen naar Londen bij den Koning gezonden, zich in dat kritieke tijdsgewricht, met eene diplomatische kloekzinnigheid gedroeg, die den grootsten diplomaat tot eer zoude verstrekt hebben, hoe hij nu eens aan de onstuimige drift zijner Landslieden, dan weder aan de vleijereijen, aanbieding en bedreigingen der Engelsche Ministers schijnbaar toegevende, den opkomenden storm gedurende eenen langen tijd paal en perk stelde, tot dat eindelijk eene gebeurtenis, (welke ons in den Wijsgeer ook den mensch leert kennen) de ontknooping van het geheele raadsel bespoedigde.

Franklin had aan het Britsch Kabinet in den naam zijner *Clienten*, eene in sterke uitdrukkingen vervatte *Petitie* overgegeven. Op den 29 Januarij 1774, moest hij voor den *Privy-Council* verschijnen. De Britsche Staatsdienaren tegen de Amerikaansche volkplantingen en ook tegen Frankrijk verbitterd, geloofden deze gelegenheid tot beider diepste vernedering te moeten bezigen. Een Mr. *Wedderbourne*, die later onder den titel van *Lord Loughborough*, den hoogen post eens *Lord High Cancellor*, doch niet met roem bekleedde, trad hier als verdediger van den in *Franklin's* verzoekschrift zwaar aangeklaagden Gouverneur van Britsch Amerika op. Mr. *Wedderbourne* die eene zekere begaafdheid van vinnig en bitter hekelen bezat, verzuimde niet om de Amerikanen en hunne Agenten, in eene pleitrede, welke drie uren duurde, op eene zoo bijtende en spotachtige wijze aan te vallen, dat de groote menigte van toehoorders, welke tot bijwoning van die pleitgeding als tot de vertooning van een Schouwspel zaamgevloeid was, in een lagchen uitbarstte, hetwelk onophoudelijk bleef voortduren. Poltron, moordenaar en dief, waren de fraaije titels, welke aan *Franklin*

(*Het vervolg op de volgende bladz.*)

toegedeeld werden; het volk, welks vertegenwoordiger hij was, werd met geene meerdere verschooning behandeld. *Franklin* beheld gedurende dit schandelijk tooneel, hetwelk zelfs de ontevredenheid van den daarbij aanwezigen *Lord North* gaand maakte, die geruste en ongestoorde bedaardheid, welke hem steeds kenmerkte. En toen nu het, ten koste van *Franklin* en de Amerikanen, zoo vrolijk geworden Auditorium, in volle verwachting was, dat de Amerikaansche wijsgeer op eene of andere wijze zoude antwoorden, was hetzelve niet weinig te leur gesteld en bedrogen, dat hij zonder eenig kenteeken of bewijs van ontevredenheid aan den dag te leggen, met een vriendelijk gelaat, en zonder een enkel woord te spreken, eene diepe buiging maakte en de gehoorzaal verliet. De Engelsche Ministers hadden eene soort van overwinning behaald, maar die veelmeer beleedigend dan vleijend voor den overwinnaar was. De aanzienlijkste lieden van beide partijen in Engeland betuigden luider hunne ontevredenheid, en deden hun best om door vriendelijke behandeling van *Franklin*, de geledene behandeling te verzoeten. Maar bitterer gal kookte in zijn binnenste; gescheurd was de band welke door een gevoel van vroeger genoten weldaden, hem nog aan den Koning hechtte. Van nu af aan zag hij in *Franklin* zijnen onverzoenlijksten vijand. Als *Washington* aan de spitse der Amerikaansche groeppen streed, dan leidde *Franklin* met gelijke geschiktheid de binnen- en buitenlandsche staatkunde. En toen hij in Parys het Alleancie-Traktaat tusschen Frankrijk en Amerika onderteekende, droeg hij juist even dezelfde kleeding, die hij aangehad had, toen men hem voor den *Privy-Council* in Londen, tot een voorwerp van algemeene bespotting had gemaakt. Het is zeer belangrijk, *Franklin* als Gezant bij *Lodewyk XVI.* aan zijn karakter als *Puritein* en *Republikein* getrouw blijvende, en op zijn welverworven roem van geleerde steunende,

(*Het vervolg op den kant van deze bladz.*)

met hulp der toenmaals in Frankrijk zoo veel vermogende Fransche geleerden zelve, het Fransch Kabinet tot eene oorlogsverklaring tegen Engeland te zien bewegen, waaraan Amerika een gedeelte zijner onafhankelijkheid te danken heeft, en, (wij gaan nog een stap verder,) die misschien eene van de voornaamste bronnen der Fransche Revolutie geworden is. Belangrijker nog is het, hem als grijsaard, van alle openbare verrigtingen verwijderd, en geheel voor het welzijn van zijn vaderland en de bevordering der wetenschappen levende, en onophoudelijk getrouw blijvende aan de grondbeginselen van belangeloosheid zijn werkdadig leven, en zeer middelmatige vermogens-omstandigheden, — hij had van elke geldelijke belooning afstand gedaan, — maar in zijn vaderland en buitenlands met roem gekroond, te zien besluiten.

*) Uit de levensbeschrijvingen van eenen *Whyte*, *Hopkinson*, *Paine*, *Rutledge*, *Hall*, *Wolcolt*, *Stoctonn*, *Gwinnet*, *Bartlett*, *Livingston* en *Sherman*, met welke de Auteur zich in deze deelen bezig houdt, is weinig uit te trekken, dat voor Europische lezers belangwekkend is. Alleen met betrekking tot dat beweerde, dat *Franklin* zijn licht niet aan een vreemde fakkel ontstoken heeft, zoude nog het volgende uit de *Biografie* van *Hopkinson* kunnen bijgebragt worden. De Schrijver zegt: *It is stated in some periodical publications, that the remarkable experiment of attracting the electric fluid by means of a pointed instead of a blunt instrument, was first exhibited bij Mr.* Thomas Hopkinson *to Doctor* Franklin, *in the presence of Mr.* Hopkinson. Men vraagt hierbij: of *Hopkinson* zijn eigen, dan of hij het hem, door *Franklin* opgegeven denkbeeld, bewerkstelligde: Het getuigenis der moeder van *Francis Hopkinson*, schijnt voor het overige het eenige te zijn, waarop zich deze schijnbare daadzaak grondt, waarvan wij de waarheid of onwaarheid onbeoordeeld willen laten.

ZEE-TIJDING.

Sedert onze laatste zijn in Tessel binnengekomen W. Barfield en J. K. de Jong, van Londen, D. R. van Wijk, van Amsterdam naar Londen, T. Kijde, van Rotterdam naar Londen, als bijlegger, en J. H. Schuuring, van Lissabon.

Uitgezeild Kapt. Spengler en van Dalen, naar Batavia, K. B. Tippema, J. C. de Weerd en T. Kijde, naar Londen, G. G. Reimers, naar Leverpool.

De *Vrouw Frue Aune Margaretha*, Kapt. M. Hansen, van Amsterdam naar Kopenhagen, en *Aurora*, Kapt. G. Thorne, van Cette naar Dramme en Christiana, zijn, volgens een brief van Mandahl van den 16 Dec., dien dag in eene naburige buitenhaven met avarij binnengeloopen.

Het schip *Alfred*, Kapt. R. Grills, van Rotterdam naar Dublin, te Ramsgate binnengeloopen, heeft den 5 Januarij de reis voortgezet.

Het schip *Jacobine Aarstad*, van Rocheford naar Porsgrund, is den 7 Januarij te Deal binnengeloopen, na in de banken van Goodwinsands bezet te zijn geweest en boten tot adsistentie te hebben gehad.

Arrivementen: Te Suriname Kapt. P. S. Schuil, van Rotterdam; te Baltimore T. Bevan, van Amsterd.; te Triest Kapt. Moller, van Harlingen; te Messina J. den Duijts, van Ostende; te Gravesend F. F. Gibbs, van Rotterdam, Kapt. Garner, en Fox, van Ostende.

*** *De Maatschappij der Nederlandsche Letterkunde*, zal eene openbare Vergadering houden op *Vrijdag* den 19 Januarij 1827, des avonds ten zeven ure, in de Gehoorzaal op de Breedestraat. Toegang-biljetten zijn, van Woensdag af, te bekomen in den Boekwinkel van HAAK ET COMP., op het Rapenburg, op den hoek van de Kloksteeg te Leyden.

LEYDSCHE SCHOUWBURG.

Onder directie van J. H. HOEDT en W. A. BINGLEY.

Heden, Maandag den 15 Januarij,

DE BRUIDSKROON, OF DE DROOMVERSCHIJNING, *Treurspel*, naar het Hoogduitsch van *H. Cuno*. Na hetzelve: HET MIDDAGMAAL VAN MAGDALENA, OF DE SCHOTEL MET OOREN, *Blijspel*, met *Zang*, naar het Fransch. Beide stukken in eenen geruimen tijd niet vertoond.

*** UTRECHT den 7 Januarij 1827. Heden overleed alhier in den ouderdom van 62 jaren en 8 maanden, Vrouwe LUCEA ABIGAËL WINKLER, Weduwe van wijlen den Wel-Ed. Gestr. Heer WILLEM HENDRIK BRUIST.

*** Alle de genen, welke over het jaar 1826, voor *Stads Fabricage*, de *Verlichting* en andere objecten, ten behoeve der Stad LEYDEN hebben gewerkt of geleverd, en deswege hunne declaratien ter REKENKAMER derzelve Stad nog niet hebben ingezonden, worden verzocht, dezelve vóór of op den 20 Januarij 1827 *ter dier plaatse* in te leveren; zullen de nalatigen zich zelve de latere voldoening hunner pretensien te wijten hebben.

*** De Ondernemers der *DILIGENCEN* van AMSTERDAM op HAARLEM, LEYDEN, s' HAGE en ROTTERDAM, en vice versa.

Hebben de eer het Publiek te berigten, dat hunne Diligence, op Heden, den 15 Januarij begint, des namiddags insgelijks als voormiddags, direkt van de Postbrug over Leyden naar Rotterdam te rijden, en insgelijks van Rotterdam over Leyden naar de Postbrug, waardoor men des avonds een half uur vroeger te Rotterdam zal arriveeren, en des namiddags een half uur later zal vertrekken, zoo dat men (door dezen schikking) op een dag van Amsterdam, zoo wel als van Rotterdam (naar Leyden) en terug kan komen.

De prijs der Vragt op Haarlem is gesteld op *f* 1. 10 cents, van Haarlem op Leyden *f* 2. 10, van Amsterdam op Leyden *f* 3. 30, en omgekeerd van Leyden naar Amsterdam hetzelfde, de Dorpen tusschen Amsterdam en Leyden pro rato. Ook zijn de vragtloonen van Geldspetien en Goederen merkelijk verminderd, inzonderheid de kleinen partijtjes.

Het traject op Haarlem zal (van Stad tot Stad) worden afgelegd in den tijd van een en één kwart uur, van Amsterdam naar Leyden binnen de vier uren, van Amsterdam naar s' Hage in vijf ure en van Amsterdam naar Rotterdam binnen de zeven ure.

Nader informatie is te bekomen aan de respective Kantooren of Wisselplaatsen, dewelke zijn te Amsterdam op de Heerenmarkt; te Haarlem in *de Bel*, bij de Houtpoort; aan het Posthuis of Wisselplaats onder Heemstede; aan het Posthuis of Wisselplaats aan de Postbrug; te Leyden in *het Stadhuis van Amsterdam*, bij de Wittepoort; aan het Posthuis of Wisselplaats te Voorburg in *den gouden Leeuw*; te Delft in *het zwarte Paard*, bij de Haagschepoort; te Rotterdam op de hoek van de Boeren Vischmarkt; en te s' Hage in de Hooge Nieuwstraat.

Aan alle deze bovenstaande Kantooren of Wisselplaatsen worden Bijwagens gegeven.

*** Ten Kantore van N. NATHANS, op den Nieuwen Rijn te Leyden, alwaar in de Tweede Klasse der 135*ste* *Kon. Ned.* LOTERIJ getrokken is de prijs van *Vijf en Twintig Duizend Guldens*, en in de Vijfde Klasse een prijs van *Tien Duizend Guldens*; zijn nog te bekomen in de *Zesde en laatste Klasse*, die op aanstaande Maandag begint te trekken, HEELE en GEDEELTENS van LOTEN, in *Huur* en in *Koop*, volgens Conditie.

*** Iemand genegen zijnde een HUIS met primo Mei aanstaande te VERHUUREN, waarin ten minsten zes Kamers zijn, staande en gelegen op een der voornaamste straten of grachten; gelieve zulk aan te melden bij den Boekhandelaar P. VAN LEEUWEN, in de Choorsteeg, N°. 485, te Leyden. — Verkoopt *Kerkbijbels*, *Testamenten* met *Psalmen en Gezangen*, in onderscheide banden, *Fransche* dito met *Cantiques*, *Roomsche Kerkboeken*, *Kinder-prentwerkjes* en *Gezelschap-spelen* tot de civielste prijzen.

*** TE HUUR, om primo Mei aanstaande te aanvaarden, de BUITEN PLAATS *RYNLUST*, gelegen aan den Rijn, onder Koudekerk, voorzien van een Heeren-Huizing, met verscheide alle nieuw behangen Kamers, Kelders, Keuken, Stalling en Koetshuis, benevens uitgestrekte Bloem- en Moestuin, alles binnen weinig jaren nieuw en op het bevalligst aangelegen. Nadere informatie begerende, vervoegen men zich aan de Boekhandelaars J. J. THYSSENS EN ZOON te Leyden, of bij G. FACKELDEY, Mr. *Timmerman* te Leyderdorp. Brieven *vragtvrij*, onder de letter A.

*** *Van wegens Zijne Majesteit den* KONING *en de* JUSTITIE.

VERKOOPING

ter rolle der geregtelijke uitwinningen bij de *Regtbank van Eersten Aanleg* van het District Leyden.

Van eene BUITEN-PLAATS, genaamd; *SPA-WYK*, met deszelfs Huizingen, Koepel, Tuinmans-huizinge, Menagerie, Goudvischvijvers en verdere getimmerte; alsmede de GRONDEN tot dezelve Buitenplaats behorende, staande en gelegen aan de Haagsche- en Delftsche Vliet, omtrent de Naakte Sluis, even buiten de Koepoort der Stad Leyden, Gemeente Soeterwoude, District Leyden, Provincie Holland Zuidelijk gedeelte, te zamen thans belend ten Oosten de Erven *Jan van Velzen* en *Hendrik Ritter*, ten Zuiden het Jaagpad en Professor *G. Sandifort*, ten Westen de Heer *Jean Jacques Victor Verzyden van Varick* en anderen, en ten Noorden de Singel.

Zijnde voorschr. Buitenplaats en Gronden, als onroerend Goed gearresteerd, bij proces verbaal van den Deurwaarder JOHANNES VAN DEN WORM, in dato vierden September achttien honderd zes en twintig, behoorlijk geregistreerd, en zulks ten verzoeke van ABRAHAM MACHIELSE, *Koopman*, wonende te Leyden op de Hoogewoerd, Wijk 3 N°. 418, ten deze domicilie kiezende ten huize van Mr. ANDRIES ABRAHAM DILLIÉ, Procureur, bij de Regtbank van eersten Aanleg, zitting houdende te Leyden, aldaar woonachtig op de Hooglandsche Kerkgragt, Wijk 7 N°. 968, die voor den arrestant in deze executie zal occupeeren, en ten lasten van ÆGIDIUS WILLEKENS GILLISSEN, *Rustend Predikant* bij de Hervormde Gemeente te Leyden, ten deze op de voorschreve Buitenplaats *Spa-Wijk* gedomicilieerd; welk proces verbaal is overgeschreven op het Bureau der Hypotheken van het District Leyden, den veertienden September achttien honderd zes en twintig, en ter Griffie der Regtbank van Eersten Aanleg van het District Leyden bovengenoemd den zeven en twintigsten derzelfde maand, terwijl alvorens van hetzelve afschriften zijn gelaten aan de Heeren Mr. G. P. VAN OUTEREN, *Burgemeester* der Gemeente Soeterwoude, en aan Mr. J. B. C. P. CAU, *Griffier* van het Vredegeregt, Kanton Leyden, Numero drie.

De eerste afkondiging der memorie van lasten, heeft plaats gehad op **Dingsdag den veertienden November achttien honderd zes en twintig**, des voormiddags ten elf ure, ter rolle der geregtelijke uitwinningen, bij de Regtbank van Eersten Aanleg, zitting houdende te Leyden.

De op prijsstelling van voorschreve *Buitenplaats c. a.*, is geweest *f* 2000.

De *voorloopige Toeschatting* heeft plaats gehad den 9 Januarij 1827, zijnde dezelve *Buitenplaats c. a.* voorloopig toegeschat voor *f* 2000.

De *definitieve Toeschatting* zal plaats hebben ter Rolle van voornoemde Regtbank, zitting houdende op het Raadhuis te Leyden, op Dingsdag den dertienden Maart achttien honderd zeven en twintig, des voormiddags ten elf ure.

A. A. DILLIÉ, *Procureur*.

*** Bij A. B. SAAKES, Boekverkooper op 't Rokin, N°. 178, te Amsterdam, is gedrukt en alom te bekomen, 1.) ZIELSVERHEFFINGEN en GEBEDEN; eene *Handleiding* tot het regt *Christelijk bidden*, voor *Ongeoefenden*, door MARIA HOGENDORP, 1ste Deel. Dit nieuw Gedenkboek is door de verstandige en Godvruchtige *Nederlandsche* Schrijfster regt Evangelisch en naar de behoeften van onzen tijd vervaardigd, en geheel voor de zoodanigen ingerigt, die eenig *Voorschrift* of *Handleiding* tot het Gebed behoeven, en dus nog niet geleerd hebben uit het hart te bidden; daar toch de meeste Gebedenboeken, in den geest en toon des waren Christens geschreven, minder geschikt zijn voor *Ongeoefenden*. Ten einde nu de regte stemming des harten tot het Gebed te bevorderen, is voor ieder, naar gelang der omstandigheden, waartoe een Gebed behoort, eene *Alleenspraak*, *Overdenking*, *Gesprek* of eene *Zielsverheffing* gevoegd; en behelst dit 1ste Deel 87 Gebeden, zoo voor den *Zondag* als in de *week*, en bij plegtige gelegenheden, als: de *Feestdagen*, *het Lijden van Jezus*, *Doop*, *Avondmaal enz.* De prijs is, om het voor ieder verkrijgbaar te doen zijn, slechts 90 cents. Het 2de en laatste Deel volgt spoedig. 2.) De KOLONISTEN, of *bijzondere leidingen der Goddelijke Voorzienigheid omtrent twee* Noord-Hollandsche *jonge Vrienden*, JAN VAN LIER en GERRIT NOORDDYK, als Stichters eener *nieuwe Volkplanting* op zeker eiland in den *Zuider-Oceaan*; uit beider aanteekeningen opgemaakt (in den trant van het *Merkwaardig Verhaal* van Do. M. C. Vos) met beider afbeeldingen in hun Matrozenpak; à *f* 3. 3.) De VADERLANDSCHE HISTORIE in *Themata*, door A. FOKKE Sz.; 7de en tot in 1825 vermeerderde Druk: à 90 cents, doch bij zes, twaalf of meerdere Exemplaren te gelijk, voor de Scholen: à 60 cents; en met omtrent 100 Platen en Portr., tot Geschenken, in Carton: à *f* 3. 75.

Te Leyden bij de Wed. ANTHONY DE KLOPPER EN ZOON, op de Breedestraat.